

Zīmols «Zelma Kraft» – ilgtspējīgs dizains un klasiskas vērtības, kas nenoveco

Inga Kaļva-Miņina

«Āda ir dabisks otrreizējās pārstrādes produkts, kurš, pateicoties savām īpašībām, spēj kalpot ilgmūžīgi,» saka uzņēmēja, dizainere un dabīgās ādas izstrādājumu meistare ZELMA PĪGOŽNE, kura no ādas rada somas un aksesuārus, apvienojot vēsturiskās amata prasmju tradīcijas ar mūsdienu tehnoloģijām un dizainu. Darba procesā izmantojot ādu un 3D printēšanas un lāzertechnoloģijas, jaunā uzņēmēja rada unikālus un ilgtspējīgus zīmola «Zelma Kraft» produktus.

«Šobrīd Latvijā daudzi izgatavo somas, un man prasa, vai nebaidos no konkurences. Es uzskatu, ka citi uzņēmēji nav mani konkurenti, bet gan sadarbības partneri, jo tā ir laba iespēja paskatīties, ko citi piedāvā. Tas neļauj atslābt un uztur tonusu. Es vienmēr cenšos radīt ko tādu, kā nav nevienam,» teic Zelma, piebilstot, ka amatniecība ir mūsu vērtība, kas jā saglabā, tik jāpadara tā mūsdienīgāka un aktuālāka.

«Esot uzņēmējam, tev ir jābūt kustībā, tu nevari apstāties, vienmēr ir kaut kas jauns, neparedzams. Tas nav vienkārši, bet nav arī neiespējami,» saka Zelma Pīgožne

Kā stāsta Zelma, tad ir pagājuši kādi 14 gadi, kopš viņa izvēlējusies savu virzienu un tagad veiksmīgi darbojas izvēlētajā jomā. Izrādās, jau mācoties 9. klasē, viņa apzinājās savas stiprās puses un saprata, ka vidusskolas piedāvātās zināšanas nespēj sniegt to, lai viņa nākotnē varētu īstenot savus mērķus. «Nolēmu, ka pēc 9. klases absolvēšanas varētu iet mācīties uz profesionālo vidusskolu. Tad radās jautājums – kādu specialitāti izvēlēties? Apskatīju, kāds piedāvājums ir Rēzeknē, kāds – Rīgā. Bija doma, ka varētu mācīties to, ko tētis ir mācījis, proti, par individuālo apavu izgatavotāju (*uzņēmuma SLA «Kristāla Kurpīte» vadītājs Andris Kačkāns ir sava amata meistars jau vairāk nekā 35 gadus un kvalificēts individuālā pasūtījuma apavu izgatavotājs – I.K.-M.*)» atceras Zelma, kura Rīgas Amatniecības vidusskolā ieguvusi kvalifikāciju «Ādas izstrādājumu modelētājs».

Somu kolekcija «AnBa»: dažādu lielumu rokassomas, kuras iespējams pārveidot par mugursomām, un sīklietu somiņas ar etnogrāfiskiem rakstiem. Godinot vecmāmiņas prasmes un piermiņu, dekoratīvais somu raksts piemeklēts vecmāmiņas adītajos cimdos. Funkcionāli aksesuāri izgatavoti no lāzergrieztas dabīgās ādas

Pēc profesionālās vidusskolas absolvēšanas jaunieta domāja, kur mācīties tālāk, lai turpinātu jau iesāktu ceļu, jo bija sapratusi, ka patīk darbs ar ādu. Izpētot visu pieejamo informāciju, viņa saprata, ka nevienš piedāvājums tomēr viņu neuzrunā.

«Nebija tādas studiju programmas, kas mani piesaistītu, tā nu iestājos Rēzeknes Augstskolas (*tagadējā Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija – I.K.-M.*) interjera dizaina studiju programmā. Īsti nebija tas, ko gribēju, bet savā ziņā studijas bija saistītas ar dizainu – daudz ko darījām ne tikai saistībā ar interjera dizainu, bet arī plašāk – ar savu skatījumu varēju iesaistīties dažādos projektos. Tas bija liels pluss. Mums bija ļoti labs kurss, pasniedzēji, augstskolā ieguvu vēl divas izglītības,» stāsta Zelma, kura papildus interjera dizainera kvalifikācijai ir ieguvusi arī izstrādājumu, apģērbu projektētāja kvalifikāciju un maģistra grādu dizainā.

«Vispirms tu saproti, ko īsti gribi darīt,» saka Zelma, iesākot stāstīt par savu uzņēmumu un zīmola rašanos. «Rēzekne ir manas mājas, te ir mana ģimene, un ar vecāku atbalstu tika nodrošināta pamata bāze, lai varētu veikt pirmos pasūtījumus.»

«Mācoties interjera dizaina studiju programmā, biju praksē arhitektu birojā un sapratu, ka šis darbs, kas vairāk saistīts ar konstrukcijām, nevis vizuālo pusi, labi padodas. Saprotot savus plusiņus, to tad arī izmantoju savā radošajā darbībā. Klienta izteikto vēlmi un vajadzības es izpratu un zināju, kā panākt vajadzīgo rezultātu. Tā pamazām sāku veikt klientu individuālos pasūtījumus. Tolaik Rēzeknē jau kādu laiku bija Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras biznesa inkubators, kas jaunajiem uzņēmumiem piedāvāja atbalstu. Mācību procesā nodibināju savu uzņēmumu «Zel&K», sāku aktīvāk darboties,» stāsta Zelma, atzīstot, ka studiju laikā lielu uzmanību veltīja savām mācībām, izaugsmei, jo «tu vari iemācīties arodu, prasmes, bet izkopt nianse, redzējumu par to, kāds būs tavs radītais produkts, ir garš process».

Kad uzņēmums bija nodibināts, jaunā uzņēmēja domāja par sava zīmola izveidi. «Nosaukums laikam ir viena no komplikētākajām lietai radīšanas procesā,» viņa atzīst. Atbildot uz jautājumu, kad uzņēmums svin savu dzimšanas dienu, Zelma teic, ka pagaidām šādus svētkus nesvin, bet ir doma uzņēmuma desmit gadu jubilejas svētkos, kas būs pēc trīs gadiem, sārkot skaistus svētkus.

Rada daudzfunkcionālus produktus

«Mans pirmais izstrādātais produkts tika radīts mācību procesā, kad mācījos profesionālajā vidusskolā. Es neatceros, kas tas bija, bet sapratu, ka man šis darbs padodas. Kad klasē strādājām kopā ar klasesbiedriem, ja pasniedzējs aizgāja prom, tad tie, kas kaut ko nesaprata, prasīja padomu man. Sapratu, ka man ir konstruktīvā domāšana. Tādēļ jau man arhitektu birojā jautāja, vai negribu mainīt profesiju un strādāt pie viņiem. Tomēr sapratu, ka negribu strādāt arhitektūras jomā, jo darba vienveidīgums nav priekš manis,» stāsta Zelma.

Jaunā uzņēmēja atzīst, ka viņu saista uzņēmējdarbības vide: «Esot uzņēmējam, tev ir jābūt kustībā, tu nevari apstāties, vienmēr ir kaut kas jauns, neparedzams. Tas nav vienkārši, bet nav arī neiespējami. Rēzeknes biznesa inkubatorā cenšos uzklaustīt un arī pakonsultēt citus. Mēs Latgalē esam daudz spēcīgu, radošu, zinošu cilvēku, un uzskatu, ka vienam otru ir jāatbalsta.»

Zelma bieži tiek aicināta uz pasākumiem, kur tiekas ar jauniešiem, jaunajiem uzņēmējiem, lai dalītos savā uzņēmējas pieredzē un zināšanās. Viņa atzīst, ka nav tādas vienas receptes, kas derētu visiem. «Kā jau iepriekš esmu teikusi, «Saddle» soma, kāda tā ir izstrādāta šobrīd, tika pilnveidota piecus gadus. Visam procesam esmu izgājusi cauri pati, testējot, izmēģinot. Tādā veidā šo materiālu – ādu – ļoti labi saprotu. Es pataustu ādu un jau prātā varu iedomāties, ko no tās varu uztaisīt. Bieži vien ir nevis tā, ka izdomāju modeli un tad meklēju ādu, bet gan – vispirms ir āda, un tad no tās top modelis. Āda ir ļoti specifisks materiāls, tam ir dažādi biežumi, ir citādāks plastiskums, ir cietība un mīkstums, ir ļoti daudz nianšu, kas ietekmē galaproduktu, un tas viss ir jāņem vērā,» atklāj uzņēmēja.

«Colorful» plecu somas (arī kosmētikas maciņi un maki) top no ražošanā pāri palikušajiem audumiem un ādas. Kā stāsta Zelma, pielietotais materiāls ir kvalitatīvs, tas rūpnicās plauktos palicis vien eksemplārā – tikai viena ādas loksne katrā krāsā. No viena šāda ādas gabala var izgatavot 2–4 somas un dažus mazākus aksesuārus, tātad – iegādātā prece būs unikāla

Kāds ir zīmols «Zelma Kraft»? «Pamatvērtības, līdz kurām esmu nonākusi, sasauca ar manu personību. Mani interesē ilgtspējīgais dizains, klasiskās vērtības, kas ir mūžīgas un nenoveco. Maniem radītajiem produktiem nav svarīgi, kurš gads vai gadsimts, jo tie joprojām būs aktuāli. Produkti ir daudzfunkcionāli, piemēram, kolekcija «AnBa», kur soma ir gan kā rokassoma, gan kā mugursoma. Ir zinātniski pierādīts, ka, lai nekaitētu mugurai, pareizi somu ir nesāt uz muguras – kā mugursomu ar divām lencēm. Bet es kā sievietei, kurai jāiet uz biznesa tikšanās, ar mugursomu nevaru ierasties. Toties ar rokassomu ir zolīdi un atbilstoši etiķetei. Kolekcijas «AnBa» produkti atrisina divas lietas – es varu pasaudzēt savu veselību un joprojām varu būt eleganta,» stāsta uzņēmēja.

Satiekot klientus, rodas jaunas idejas

Zīmola «Zelma Kraft» produktus var iegādāties darbnīcā-studijā Rēzeknē, Atbrīvošanas alejā 130, arī Balvos, Rīgā u.c. Arī interneta vidē ir iespējams noskatīt sev iepatīkušos produktu, aplūkojot to mājaslapā www.zelmakraft.lv, uzņēmuma sociālajos tīklos *Facebook* un *Instagram*. Produkcija ceļo arī uz ārzemēm, piemēram, uz Ameriku, Kanādu, Vāciju, Igauniju u.c. valstīm.

Lai arī šogad nebija tik daudz iespēju satikties ar klientiem dažādos tirdziņos, tomēr Zelma paguva piedalīties, piemēram, Mikēldienas tirgū «Latgalīši Reigā brauc» Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā, Jelgavā Hanzas dienu svētku gadatirgū. «Kad satieci klientu, vari ar viņu parunāt, tu saproti, kas viņam patīk produktā, kādas ir nianse, ko varētu uzlabot. Mēs – latvieši – vēl neesam pieraduši iepirkties internetā, un cilvēkiem joprojām vajag produktu redzēt klātienē. Ir grūti fotogrāfijā nodot visu produkta būtību. Kad satieci cilvēku, vari parunāties, rodas idejas, tieši tādā veidā man arī radās «Colorful» plecu soma,» Zelma atklāj.

«Pašus pirmos produktus tu radi tā, kā pats gribētu, bet tirdziņi ir vieta, kur tu satieci cilvēku un viņi var izteikt savas domas par konkrēto produktu. Tas ir liels pluss. Internetā varu atrast, kādas ir atbilstošās tendences, kas ir aktuālais materiālos vai piegriezumos, daudzas citas lietas, bet cilvēku vēlmes labāk izprast ir tad, ja vari ar viņu parunāties klātienē,» teic dabīgās ādas izstrādājumu meistare. Tāpat Zelma atklāj, ka tirdziņos, pastāstot apmeklētājiem, ka pati arī šuj šīs somas, redz, ka cilvēki ir izbrīnīti un pārsteigti, jo daudzi vēl joprojām stereotipiski domā, ka ar ādas amatniecību nodarbojas tikai cilvēki gados.

Zelmas uzņēmuma zīmols «Zelma Kraft» darbojas LIAA Rēzeknes biznesa inkubatorā, kur tiek saņemts nepieciešamais atbalsts, lai pilnveidotu un popularizētu savu radīto zīmolu. «Liels atbalsts ir tas, ka biznesa inkubators kļūst kā ģimene, te ir citi jaunie uzņēmēji, vari ar viņiem pakonsultēties, atbalstīt, un tas savukārt veido jaunu pazīšanas tīklu. Biznesa inkubators sniedz finansālu atbalstu, iespēju apmeklēt vērtīgus seminārus,» stāsta uzņēmēja. Viņa atzīst, ka Covid-19 laiks ir izmainījis viņas darba procesu: «Es pirms tam vairāk strādāju ar klientu, bet šobrīd sanāk vairāk strādāt interneta vidē. Agrāk sociālajiem tīkliem tik daudz vēribas nepievērsu, bet tagad šajā vidē vajag aktīvi darboties.»

Jaunajiem uzņēmējiem Zelma novēl, veidojot uzņēmumu, atrast komandu, ar ko darboties kopā. «Uzņēmējdarbībā ir ļoti daudz posmu, daļot darba pienākumus, ir iespēja ātrāk attīstīties,» saka Zelma, piebilstot, ka «mācāmsies no savām kļūdām, un tas ir normāli, jo nevienš neiedod uzrakstītu scenāriju. Ja kāds ko iesaka, vienmēr vajag uzklaustīt un tad pašam saprast, vai tev šis padoms noderēs.»

Sarunas noslēgumā jautāju Zelmāi, kur viņa smēlas iedvesmu. Uzņēmēja atbild: «Kāds gudrs cilvēks ir teicis: «Ja tavs hobijs ir tavs darbs, tad tu nevienu dienu nestrādā.» Protams, ir jābalansē darbs un atpūta. Ja tu pārstrādāies, tad pazūd enerģija, dzīvesprieks. Ir trausla līnija, ko nevar pārkāpt. Man ir svarīgi atrast laiku atpūtai ar draugiem. Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā esmu vieslektore un mācu ādas izstrādājumu dizainu. Arī studenti dod dzinuli darboties.»

Skaidrīte Baltace, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) Rēzeknes biznesa inkubatora vadītāja:

«Zelma Pīgožne ar uzņēmumu «ZEL&K» iestājās biznesa inkubatorā 2019. gada pavasarī, veidojot jaunu dizaina produktu «Zelma Kraft» – somas, apģērbus un aksesuārus no dabīgiem materiāliem – ādas, lina un vilnas. Tas, kādēļ mums šis uzņēmums šķita un arī ir vērtīgs biznesa inkubatoru kopienā, ir šī zīmola vērtības – ilgtspējīgs dizains un kvalitāte. Zelmāi piemīt spēja apvienot vēsturiskās amata prasmju tradīcijas ar mūsdienīgiem risinājumiem – 3D printeru un lāzera tehnoloģijām, piešķirot radītajiem produktiem Latvijai raksturīgu etnogrāfisko identitāti un augstvērtīgu kvalitāti, vienlaikus saglabājot arī roku darba vērtību.

Uzņēmums ir bijis dibināts jau 2014. gadā, īsu brīdi ir saņemts atbalsts arī iepriekšējā biznesa inkubatoru programmā, bet, tā kā tur nebija izmantots pilns atbalsta laiks un visas iespējas, tad LIAA Rēzeknes biznesa inkubators «Zelma Kraft» ir devis «jaunu elpu» un iedvesmu attīstīt produktu jau jaunā līmenī un ar jauniem izaugsmes mērķiem. Zelmas priekšrocība ir pieredze uzņēmējdarbībā un izpratne par to, pie kā ir jāpiestrādā, lai produkts būtu ne tikai vietējiem mājražotāju tirdziņiem paredzēts, bet arī iecienīts Latvijas dizaina preču veikalos un ārīdān ārvalstu tirgū.

Kā sarunā ir atzinusi pati Zelma, lielākais ieguvums no dalības biznesa inkubatorā ir citi dalībnieki, komanda un atmosfēra: «Te var sastapt daudzus interesantus cilvēkus, pieredzējušus uzņēmējus, lektorus un mentorus. Ikdienā mēs esam svešinieki, uz ielas viens otru neuzrunātu, bet šeit vieglāk komunicējam, padalāmies ar pieredzi. Vēl arī semināri. Ir vērts paklausīties, saprast, kas tev der labāk, karp virzīt uzņēmumu. Ja rodas jautājumi, var pietiekties individuālām konsultācijām, piemēram, par mārketingu un finansēm. Šīs konsultācijas ir labs atbalsts, ko jauns uzņēmums nevarētu pats atļauties.»

Papildus tam «ZEL&K» biznesa inkubatorā ir izmantots arī finanšu atbalsts mārketinga aktivitātēm izejamateriālu un aprīkojuma iegādei, kas sniedz ilgtermiņa ieguldījumu uzņēmuma attīstībā.

Mēs varam lepoties, ka «Zelma Kraft» zīmola un Latgales reģiona atpazīstamību ir veicinājusi dalība tādos pasākumos kā «Hanzas dienu svētku gadatirgus 2021», Baltijas valstu dizaina preču veikālā «Baltic Boutique Brussels» un Baltijas dizaina mēnesī «Baltic Design Story», Magnetic Latvia Biznesa inkubatoru POP-UP stendā «Stockmann Rīga» u.c.»

«Saddle» somas ir košas un pamanāmas – dažādu izmēru un krāsu somas un jostas somas

SILVIJA MEŽINSKA, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas «Apģērbu dizains un tehnoloģija» direktore:

«Studiju laikā varēja vērot Zelmas izaugsmi, jo sastapu viņu kā studentu visos studiju līmeņos – pirmā līmeņa profesionālajā programmā, profesionālā bakalaura un maģistra. Jāatzīst, ka šajā posmā Zelmas izaugsme ir bijusi maksimāla, jo viņa no studentes ir kļuvusi par jauno docētāju, šobrīd jau esam kolēģes.

Zelma iepazīna studiju laikā dažādas dizaina jomas, bet savai profesionālajai darbībai izvēlējās vissaiostošāko sev. Noteikti viņu varu raksturot kā mērķtiecīgu, ļoti radošu, patstāvīgu, ar spēju teoriju sasaistīt ar praktisku redzējumu un pārliecinošu, argumentētu viedokli par produkta dizainu, ar spēju uzdrīkstēties, vēlmi aktīvi iesaistīties un īstenot ļoti daudzveidīgas idejas.

Manuprāt, viņas izvēlēta joma ir aktuāla, ņemot vērā faktu, ka tiek strādāts ar dabīgām izejvielām, kas ir kā mūžīgas vērtības. Dizaina produkti ir pārdomāti, pamatā klasiski, lietotāja pieprasīti. Priecājos par to krāsu paleti, kāda tiek izmantota, tā ir ļoti dažādām gaumēm un atšķirīgām lietotāju kategorijām, un, protams, iekļauj arī aktuālas modes tendences.

Atskatoties uz paveikto, varu ar gandarījumu teikt, ka Zelmas studiju laiks kopumā bija maksimāli piepildīts, radošs, aktīvs laiks gan studijās, gan akadēmijā. RTA atbalsts izpaudās tādējādi, ka līdzās jaunajiem studentiem darbojas radoši, aktīvi, aizrautīgi, atsaucīgi, talantīgi docētāji, jo varētu uzskaitīt ļoti daudz konferences, izstādes, projektus, radošās darbnīcas, mācību ekskursijas u.c. pasākumus. Tas viss tika organizēts, kopīgi sadarbojoties docētājiem, un esot atsaucīgiem, ar vēlmi piedalīties, arī studentiem, kā arī ļoti daudz papildus paveicot ārpus studijām.

Kā nozīmīgu atbalstu RTA varu minēt arī starpnozaru sadarbību, kad dizaina programmu radošajos un pētnieciskajos projektos aktīvi iesaistījās, piemēram, Lāzercentra un citu pētniecisko centru inženieri, laboranti, kad tapa daudz oriģinālu risinājumu, kas iedvesmoja studentus radīt un īstenot arvien jaunas idejas. To visu varēja redzēt rīkotajās izstādēs. Man, protams, nozīmīga šķiet vairākkārtēja dalība dažādos jauno dizaineru konkursos – «Apkalbos», ko rīko Kauņas Lietišķo zinātnu universitāte, «Virus Moda», ko rīko Utenas Lietišķo zinātnu universitāte (Lietuva), un Pleskavas Valsts universitātes (Krievija) rīkotajā Dizaina festivālā – ar Zelmas radītajām tērpu un aksesuāru kolekcijām.»

MAF

Mediju atbalsta fonds

Sabiedrības integrācijas fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Par projekta saturu atbild «Vietējā Latgales Avīze».